

A gigantikus Svájc

INTERJÚ DR. BÉRES ISTVÁNNAL,
A SVÁJCI-MAGYAR KERESKEDELMI KAMARA ELNÖKÉVEL

Svájc területe kevesebb, mint fele Magyarországnak, lakosságának 30 százaléka bevándorló. Ez a kis és színes ország mára mégis az egyik legbefolyásosabb európai állammá nőtte ki magát. A dr. Béres Istvánnal, a Svájci-Magyar Kereskedelmi Kamara elnökével készített interjúból az is kiderül, mennyire van jelen ez az ország hazánkban, és hogyan tudta elérni ezt a fantasztikus teljesítményt.

– *A svájci-magyar kapcsolatok nem új keletűek. Hol tartanak most?*

– Magyarország és Svájc régi viszonyára remek példa Ganz Ábrahám, hiszen ő volt az előfutára ennek az együttműködésnek. A svájci férfi még a 19. században vándorolt Magyarországra, fiatal kovácsmesterként. Itt nyitotta meg első kovácsműhelyét, és ebből nőtt ki aztán az, ami évtizedeken keresztül a magyar ipar egyik zászlóshajója volt. A rendszerváltás után egészen új dimenzióba kerültek a svájci-magyar kapcsolatok: a régi, nagy cégek önálló, saját alapításként működtek tovább, de mellettük megjelent sok kis- és középvállalat is, főleg a kereskedelmi, illetve a termelő szektorban. Mint minden területen, így ebben az értelemben is, a 1990-es éveket a „nagy változások” időszakának nevezhetjük. Svájcot erős kis- és középvállalati szektor jellemzi, melyek közül

néhány Magyarországon is megjelent: a fehérneműgyártásban a Calida, vagy a borítékgyártásban a Goessler. Napjainkban körülbelül 250-300 svájci cég működik Magyarországon, a legkülönbözőbb területeken.

– *Hogyan tolerálják ezek a cégek a magyar adózási rendszert?*

– A svájciak sok helyütt jelen vannak a világban, így az adórendszerek változatossága nem meglepő ezeknek a vállalatoknak. Nyilván mindenkinek alkalmazkodnia kell a helyi viszonyokhoz. Kellő rugalmasság nélkül sehol nem tudnának boldogulni, bár sikerük nem csak ettől függ. A magyar adózási rendszer egyébként bizonyos szempontból kedvező ezeknek a cégeknek, például a társasági adó szintje európai viszonylatban is alacsonynak mondható. Ez nagyon pozitív dolog. Természe-

tesen vannak olyan elemek is, ami számukra új és szokatlan, például az iparüzési adó, ami Svájcban ismeretlen. Ha csak a számokat nézzük, a működésnek az adótelei nem rosszak, sőt! Az, hogy az áfa Európában nálunk a legmagasabb, csak azokat a cégeket érinti, amelyek hazai piacra termelnek, vagy ide importálnak. Az exportálóknak nem okoz problémát. A legtöbbet hallott panasz az adószabályok követhetetlenül gyors változása és a kiforratlan, ezért nehezen követhető gyakorlat.

– *Milyen a svájci adózási rendszer?*

– Számomra irigylésre méltó. Azt gondolom, hogy amennyire lehet, hasznos lenne sok elemét átvenni. Ez sajnos nem megy egyik napról a másikra. Svájc egy olyan szövetségi köztársaság,

adózás elkerülése, a kiskapuk kihasználása. Svájcban ezzel senki sem büszkélkedhet: ha egy helyi közösségben derülne ki az, hogy egy hatalmas házban lakó, luxusautóval közlekedő ember nem fizet helyi adót és ezáltal nem járul hozzá a helyi iskola, környezet és utak fenntartásához vagy fejlesztéséhez, a közvélemény elítélné. A közvéleménynek egyébként hatalmas formáló ereje van. Így a helyi közösség kényszerít rá mindenkit arra, hogy rendes adófizető állampolgár legyen. Ez ugyanígy működik kantonális szinten is. A másik eleme a svájci adózásnak, hogy a kantonok között verseny van, ami szabadságot ad nekik abban, hogy mennyi adót szedjenek. Az emberek pedig oda költöznek, ahol kevesebb az adó. Ez a verseny viszont arra kényszeríti a kantonokat, hogy valóban csak annyi adót szedjenek, amennyit éppen szükséges. Ha van egy kevés többlet, azt azonnal adócsökkentésre használják. A harmadik elem a költségvetési fegyelem. Öt évből átlagban há-

amely kantonokból áll. Körülbelül annyi kanton van, ahány megye Magyarországon. Ott is vannak helyi önkormányzatok. Ezt szem előtt tartva három szintre tagolódik a közigazgatás: egy szövetségi, egy kantonális és egy helyi önkormányzati szintre. Az adózás is ennek a három szintnek alapján oszlik meg, tehát vannak helyi, kantonális és szövetségi adók.

– *Miért tud ez a jelek szerint olyan jól működni?*

– A három adófajta közül a legkevesebb befizetés a szövetségi szintre jut, és oda kell fizetni az elosztás szerint, ahol később felhasználják. Tehát a helyi költségeket, beruházásokat a helyi adó szintjén fizetik be az emberek, a kantonális kiadásokat pedig kantonális adó formájában. Ez azért fontos, mert így mindenki nyomon tudja követni a befizetéseinek a sorsát. Magyarországon szlogenként emlegetjük azt, hogy sport az

rom év a svájci központi költségvetésben szufficit. Ott nem azért küzdenek, hogy milyen mértékű legyen a hiány, hanem annyit költenek amennyi a keret. Összességében tehát ez az a rendszer, amely nagymértékben hozzájárul az adómorálhoz, a jóléthez és az igazságossághoz.

– *Ön szerint Magyarország miért nem tanul Svájctól?*

– Nyilván nem lehet szolgai módon másolni, illetve mindig az adott körülmények között kell a megfelelő stratégiát kidolgozni. és ez a kormány joga. Az én véleményem az, és most nem csak Svájcra szűkítve, hogy a jó tapasztalatok átvétele mindig üdvös és az a biztos, ha olyan megoldásokkal próbálkozunk, ami máshol már bevált. Viszont mindenhez idő kell, semmi nem megy egyik napról a másikra. Rövid távon nem lesz az összes adóke-rülölből boldog adófizető, de ha jó a rendszer, javul az adómorál.

– Hogyan reagálnak a svájci cégek a Magyarországon kialakult helyzetre?

– Az mindenképpen helyes gondolatmenet, hogy a munkahelyteremtés támogatása mindenkinek jó. A vállalkozásoknak és a munkavállalóknak is. A munka törvénykönyvének változtatása is ezt a hosszú távú célt szolgálja. Itt is igaz, hogy lassan érünk messzire. A svájci cégeket nem lehet egy kalap alá venni, sem kiszakítani az összes többi magyartól. Minden attól függ, hogy egy vállalkozás milyen területen, milyen piacra dolgozik. A Nestlé tavaly is, idén is bővítette üzemét, a kecskeméti Phoenix Mecano-nál szintén két hatalmas fejlesztés zajlott le az elmúlt pár évben. Egy másik ágazat esetében, a gyógyszer-forgalmazó cégeknél, viszont csökkent a belső fogyasztás, és még különadók is terhelik ezt a szektort. A Svájból érkezett vállalatok nagy száma és sokszínűsége miatt nem lehet egységes helyzetről vagy tapasztalatról beszélni. Amikor az egyik cég megszenved a válságot, a másik éppen fénykorát éli. A belföldi fogyasztás általában visszaesik, az export viszont száguld. A jogszabályok sűrűn való változtatásától viszont mindenki szenved.

– Miért „hitelesebbek” a svájci cégek a világpiacon?

– Svájcban erős jogbiztonság van, a svájci gazdaság stabil. A frank hatalmas arányú erősödése a többi valuta gyengülése miatt következett be, mert a svájci frank a biztonsági tartalék szerepét tölti be mind a dollárral, mind pedig az euróval szemben. A mai Svájcban élő lakosság 30 százaléka külföldön született. A miniállamok kivételével egyedül Ausztráliában hasonló ez az arány. Évszázadok óta három nép él Svájc keretein belül. Három olyan társadalom, amelyről a közvélemény nagyon eltérő képet őriz: az olaszok, a

németek és a franciák. Az olaszok és a németek merőben különböznek. A németek és a franciák pedig évezredekig háborúztak egymással. Ezen az államszövetségen belül viszont ezek a népek békében élnek. Ez az oka annak, hogy a végletekig toleránsak, hiszen évszázadokon keresztül képesek voltak együttműködni, és az ez idő alatt felgyülemlett tapasztalat miatt sokkal nyitottabbak a 20. századi bevándorlás fogadására is. A kívülálló úgy gondolhatja, hogy ez egy rideg, merev ország. Pedig 30 százalékos az ott élő nem svájciak aránya. Nekem mindig elmondják a cégvezetők, hogy Svájc fantasztikus gazdasági teljesítményére az alpesi ország nem lett volna képes a bevándorlók nélkül.

– Mennyire érezhető ez Magyarországon?

– A svájciak nagyon nyitottak, ami Magyarországon is látszik, mert általában jó híreket hallok a svájci munkaadóktól és a magyar alkalmazottaiktól egyaránt. A svájciakban ugyanis megvan az a képesség, hogy egy más nyelvet beszélő, más kulturális gyökerekkel rendelkező emberrel, közösséggel együttműködjenek. Másik jellemzőjük, hogy minden projektben látszólag lassan haladnak előre, majd, amikor a végére értek, és eltelik néhány év, kiderül, hogy ez volt a leggyorsabb. Így végeredményben a leggyorsabb, legeredményesebb projekteket produkálják. Soha nem derül ki, hogy másképp kellett volna csinálni. Sokkal megfontoltabbak, sokkal többször átgondolják a lépéseket, de a folyamat végén utóbb mindig az bizonyosodik be, hogy megérte ez a ráfordítás, mert az eredmény jó. Persze, miért is ne lenne az? Hiszen ott van mögötte, amire azt mondjuk, hogy svájci minőség.

Írta: Ruskó Beatrix | Fotók: Pataky Zs.

Swiss Business – Dr. István Béres, president of the Swiss-Hungarian Chamber of Commerce

Despite being half the size of Hungary and nearly a third of its population being immigrants, Switzerland is one of the most influential European countries. Swiss businesses are predominantly strong, well-established small and medium size enterprises, with branches and affiliates all over the world. Hence their ability to adapt to local tax and legal

regulations. Some 300 Swiss companies operate in Hungary, where low corporate tax is in their favour, and hefty VAT is only an issue if they produce for export. Their recurring complaint – something Hungary should really heed – is the fast and hectically changing taxation. They are obviously used to a more stable and reliable financial climate.

Whether Swiss companies thrive or strive in Hungary, depends on their economic profile. Nestlé and Phoenix Mecano keep seriously investing and developing, while pharmaceutical companies are crippled by a waning domestic market and extortionate extra taxes. To put it bluntly: relying on the local market does not pay off, exporting does.